

Wstęp

Przybywam jako *Papież - Pielgrzym*”, „*Dziękuję za zaproszenie w charakterze pielgrzyma*”. Tymi słowami Jan Paweł II rozpoczyna zazwyczaj swoje pielgrzymki w różnych krajach i regionach - „*pielgrzymki apostolskie*”, „*pielgrzymki wiary*”. Sam Ojciec Święty, a także naukowcy i biografowie używają jeszcze wielu innych określeń dla owego papieskiego pielgrzymowania. Stanowi ono niewątpliwie fenomen w dotychczasowej historii Kościoła, a zwłaszcza papiestwa.

Pielgrzymowanie Jana Pawła II od początku fascynowało wiele środowisk, zarówno kościelnych, jak i świeckich. Dotychczas nie było bowiem papieża podejmującego wędrówki do tak wielu i niekiedy bardzo odległych zakątków świata. Pielgrzymki te były wdzięcznym tematem dla fotoreporterów i dziennikarzy. Zaczęły ukazywać się wydawnictwa albumowe i reportaże, publikowano sprawozdania z poszczególnych podróży oraz zbiory homilii i przemówień papieskich. Pojawiły się próby tworzenia ośrodków dokumentacji pontyfikatu Jana Pawła II, w tym również Jego pielgrzymek. Podejmowano studia zmierzające do naukowej interpretacji papieskiego nauczania, głoszonego także w czasie Podróży Apostolskich. Specyficzną formą nauczania papieskiego stały się duchowe pielgrzymki Ojca Świętego do licznych sanktuariów maryjnych, wśród których znalazły się m.in. Jasna Góra, Kalwaria Zebrzydowska i Piekary Śląskie.

Do tej pory brak jest poważniejszych studiów naukowych dotyczących papieskiego pielgrzymowania. Wynika to zapewne z wielowątkowości tych podróży, których interpretacja wymaga badań interdyscyplinarnych. Jedną z pierwszych prób w tej dziedzinie stanowi niniejsze wydawnictwo.

Obecny zeszyt „*Peregrinus Cracoviensis*” zawiera materiały z sesji naukowej pt. „*Jan Paweł II - Papież Pielgrzym*”, która odbyła się w dniach 5 i 6 maja 1997 r. w Sanktuarium OO. Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej. Zorganizowana ona została z okazji Jubileuszu 600-lecia Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (obecnie Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie), 150-lecia utworzenia w Uniwersytecie Jagiellońskim przez Wincentego Pola pierwszej w Polsce Katedry

Geografii oraz 400-lecia Kalwarii Zebrzydowskiej. Sesją tą czciliśmy równocześnie kolejną wizytę Ojca Świętego w Polsce i w Krakowie. Pragniemy też podkreślić, że nasza sesja stanowiła wypełnienie testamentu zmarłego nagle w 1995 roku śp. kustosa Stanisława Szydełki OFM, który wymarzył sobie zorganizowanie właśnie w Kalwarii Zebrzydowskiej sesji naukowej poświęconej Papieżowi-Polakowi.

Jest rzeczą zrozumiałą, że nasze wydawnictwo nie wyczerpuje całości problematyki związanej z papieskimi pielgrzymkami. Należy je raczej traktować jako próbę zasygnalizowania tylko niektórych aspektów, które Autorzy uznali za celowe zaprezentować Czytelnikowi. Równocześnie wskazują one na wielowątkowość fenomenu pielgrzymowania Jana Pawła II - od wątków teologicznych i psychologiczno-socjologicznych po wątki literackie i geograficzne. Mamy nadzieję, że zawarte w poszczególnych artykułach przemyślenia zainspirują dyskusję, która w naszym zamierzeniu powinna doprowadzić do pełnego, monograficznego opracowania papieskiego pielgrzymowania. Wydaje się, że winno to być powinnością polskich naukowców wobec polskiego Papieża.

Antoni Jackowski

Kraków, czerwiec 1997 r.

Introduction

I come here as the Pope-Pilgrim”, „Thank you for inviting me as a pilgrim”. These are the words with which John Paul II usually begins His pilgrimages in various countries and regions - „missionary pilgrimages”, „pilgrimages of faith”. The Holy Father himself as well as scholars and His biographers also use many other expressions to describe these papal pilgrimages. It is undoubtedly a phenomenon in the history of the Church to date and especially papacy.

The pilgrimages of John Paul II have always fascinated many circles, both ecclesiastical and secular. No other pope has ever undertaken pilgrimages to so many far-flung corners of the earth. All the Pope's pilgrimages have been an enticing topic for reporters and journalists. Many albums and reports have been published as well as numerous reports from particular pilgrimages, collections of homilies and papal teachings. There have been several attempts to create centres documenting the pontificate of John Paul II, including His pilgrimages. Studies, aimed at a scholarly interpretation of papal teachings, pronounced also during pilgrimages, were undertaken. Spiritual pilgrimages of the Holy Father to numerous Marian sanctuaries, among those to Jasna Góra, Kalwaria Zebrzydowska and Piekary Śląskie have become a specific form of papal teaching.

So far nobody has tried to undertake more serious scholarly studies of papal pilgrimages. This may be due to the rather complex significance of these pilgrimages, the interpretation of which demands interdisciplinary studies. The present publication is one of the first attempts to achieve this.

The present volume of *Peregrinus Cracoviensis* contains materials from a scientific session titled „Jan Paul II - Pope the Pilgrim” held on 5 and 6 May 1997 in the Bernardine Sanctuary in Kalwaria Zebrzydowska. It was organised for the 600th Anniversary of the foundation of the Theological Faculty of Jagellonian University (at present the Papal Theological Academy in Cracow), the 150th Anniversary of the foundation in the Jagiellonian University, by Wincenty Pol, of the first Department of Geography in Poland, and the 400th Anniversary of Kalwaria Zebrzydowska. With this session we also celebrated the approaching visit of the Holy Father to Poland

and Cracow. We also want to stress that our session is the fulfilment of the will and testament of the late guardian, Stanisław Szydelko OFM (he died in 1995), who had dreamt of organising a session devoted to the Polish Pope precisely in Kalwaria Zebrzydowska.

It is understandable that our publication does not discuss all problems connected with papal pilgrimages. It should be rather treated as an attempt to indicate those aspects which the authors found vital to present to the readers. At the same time they show the complex character of John Paul II's pilgrimages: theological, psycho-social, literary and geographical themes. We do hope that the considerations contained in particular articles will be the starting point for discussion which, in our intention, should lead to a full, monographic research study of papal pilgrimages. This is surely something that Polish scholars owe the Polish Pope.

Antoni Jackowski

Cracow, June 1997